

Acăsta făia ese
cate 3 côle pe luna
si costa 2 florini v. a.
pentru membrii aso-
ciatiunei, éra pentru
nemembrii 3 fr.
Pentru strainatate
1 galbenu cu porto
postei.

TRANSILVANI'A.

Făia Asociațiunii transilvane pentru literatură română
și cultură poporului romanu.

Abonamentul se
face numai pe cale
1 anu intregu.
Se abonează la Comi-
tetul asociațiunei în
Sibiu, său prin posta
său prin domii co-
lectori.

Nr. 18.

Brasovu 15. Septembre 1877.

Anulu X.

Sumariu: Procesu verbale. — Cuventu de salutare. — Romanulu in poesi'a sa poporale. (Fine.) — Epistole de ale re-pausatilor. (Urmare.) — Bibliografia.

Procesu verbale

suscepțu in adunarea gener. XVI. a asociat. trans. pentru literatură română și cultură poporului romanu, tienuta la 5., 6. si 7. Aug. st. n. 1877 in Blasius sub presidiulu dlui Iacobu Bolog'a, presiedintele asociațiunei.

Siedintă I. din 5. Augustu 1877.

I. Intruninduse membrii asoc. conformu programei A. la 9 ore antemeridiane in localitatea din curtea gimnasiului destinata spre acestu scopu, se alege una comisiune atâtă pentru a invita la siedintia pre presiedintele asoc., cătu si pentru a incunoscîntia pre Escel. Sa dn. metropolitul si archi-episcopu dr. Ioan Vancea despre inceperea agendelor acestei adunari.

Presiedintele venindu la adunare impreuna cu Escel. Sa metropolitul, intre entuziasme eschiamatiuni de „se traiésca,” dupa ocuparea scaunului presidiale, prin discursulu B. deschide siedintă.

Adunarea ascultandu discursulu presidiale cu cel mai viu interesu, lu primește cu aplaște, ér' canonicul metropolitanu Ioane Fekete Negruțiu prin una vorbire acusa sub C. saluta adunarea in numele comitetului festivu alu Blasienilor.

II. Presidiulu invita adunarea se aléga trei no-tari, si la propunerea presiedintelui: Adunarea alege cu aclamatiune pre dr. Greg. Silasi, dr. Ioane Ratius si dr. A. P. Alessi.

III. Presiedintele amentindu cu cuvinte durerose trecerea din viétia, intemplata in decursulu a. 187%, a mai multoru membrui, si anume amentindu pre canonicul metropolitanu din Blasius Ioane Pamfilie, pre proprietariulu Ioane P. Maior din Sasu Reghinu, pre parochulu Petru Mezei din Ocolisulu mare, pre cancelistulu judecatorescu Gregoriu Tomescu din Hue-dinu si pre Ioane Candrea, profes. la institutulu seminariului Andreianu din Sibiul, (vedi ael. D.), ii esprime facia de acesti decedati simtiamentele de recunoscîntia, pentru sacrificiale loru aduse in viétia pre altariulu culturei poporului romanu.

Adunarea impartasindu acelesi simtiamente, 'si manifesta condolentă prin scolare.

IV. Presidiulu aducîndu'si aminte de meritele neperitoria ale fericitului candu-va archiepiscopu si

metropolitu Alesandru Sterc'a Siulutiu, adunate atâtă facia de prosperitatea acestei asociațiuni, cătu si preste totu facia de inaintarea culturëi si inflorirea na-tiunei române, invita adunarea amesuratu programei statorite, se asiste la parastasulu ce se celebréza intru memori'a fericitului repausatu in biseric'a cat-e-drala din locu.

Adunarea primește invitatiunea si in corpore merge se asiste la implinirea actului religiosu.

V. Dupa esirea din biserică si dupa intorcerea membrilor si a unui publicu numerosu dela momentulu fericitului metropolitul, care fu infrumusetatu cu mai multe cunune, intre cari escelara florile tra-mise de damele din Clasius si Abrudu, cu care oca-siune presiedintele rosti cuvente de profunda pietate si recunoscîntia facia de adormitulu mare barbatu alu na-tiunei române; continuanduse siedintă la 1 ½ ora p. m. presidiulu pune la ordine alegerea comisiunei pentru inscrierea membrilor noi si incassarea tacselor, pentru esaminarea computului, pentru bu- getu si pentru motiuni si cereri; intrebandu totuodata adunarea, ore pentru scurtîmea tempului nu ar fi consultu, că raportele secretariului II., cassariului si bibliotecariului se se concreda simplamente comisiunilor alegunde, cari in siedintă urmatória se le cetésca in facia adunarei si se raporte asupra loru.

La propunerea memb. G. Mezei adunarea con-simte, că lectiunea raporturilor se se faca mane, prin comisiunile, cari au se se aléga acumu, deci dupa una consegnatiune compusa in urm'a unei intiegeri prealabili a membrilor, presidiulu propune, ér adunarea alege cu aclamatiune: a) in comisiunea pentru censurarea ratiociniului pre membrui N. Fratesiu, D. Cuntianu si I. Marculetiu; b) in comisiunea pentru inscrierea membrilor noi, si incassarea tacselor pre A. Blasianu, B. Ratius si T. Colbasi; c) in comisiunea bugetaria pre membrui A. Vestimianu, I. Popescu, G. Filepu, S. Balintu si Iuliu Bardosi; d) in comisiunea de motiuni si cereri pre membrui E. Vlassa, A. Bohatielu, S. Popoviciu, dr. Ilarionu Puscariu, dr. Ios. Hodosiu, I. Antonelli si P. Cosm'a.

VI. Pentru folosirea tempului se suleva de nou cestiuinea despre cetirea macaru a unui raportu. Con-

tra acestei propuneri I. M. Moldovanu doresce se ne tienemu de conclusulu dejá adusu.

Propunerea lui I. M. Moldovanu se adopta cu majoritate.

VII. Tempulu fiindu inaintat, presidiulu inchide siedint'a I., desigundu siedint'a a II. pre diu'a urmatore la 9 ore antemeridiane.

Spre scientia.

D. C. M. S.

Presedintele
Iacobu Bolog'a mp.

Notarii adunarei generali
Dr. Greg. Silasi mp.
Dr. A. P. Alessi mp.
Dr. Ioane Ratiu mp.

Siedint'a II. din 6. Aug. 1877.

VIII. Presedintele deschidiendu siedint'a la 9 1/2 ore a. m. dispune lectiunea procesului verbale din siedint'a prima, carele cetinduse, cu unele modificari se dechiara verificatu.

IX. Presidiulu anuntia că au sositu mai multe telegramme gratulatórie, si anume dela Temisiór'a E, dela Fagarasiu F, dela Naseudu G, si unulu dela Sighisior'a H, in care ultimu totu-odata este invitata acolo adunarea generale pre anulu venitoriu; ér al-tulu I) dela studentele de farmacia A. Cuteanu, transmitatoriulu ruganduse totu-odata si de unu stipendiu.

Cetinduse acestea, adunarea le primesce cu manifestari de bucuria, lasandu, că invitarea inteligen-tiei romane din Sighisior'a si cererea mentionatului studente se se aduca inainte la pertractarea punctelor respective din program'a statorita pentru adunarea presente.

X. Presidiulu amesurátu programei face cuno-scetu, că se insinuara trei disertatiuni din partea dd. G. Baritiu, dr. Gr. Silasi si dr. A. P. Alessi; mai inainte inse de a se dá locu acestora, pune le ordine legerea raportului generale alu comitetului despre activitatea asociat. dela adunarea tienuta a. tr. pana la ceea presentă, cu atàtu mai vertosu, că lectiunea acestui raportu inca din siedint'a de eri se amanase pre ceea de astadi.

Vicepresedintele I. Rusu, că suplentele secreta-riului II. cetindu raportulu, adunarea decide a se pune pre més'a biroului, că comisiunile se-si póta luá din acela informatiunile necesarie.

XI. Apoi cassariulu C. Stezariu espunendu bilancea cassei asoc. si a fondului academiei romane, adunarea decide a se depune asisiderea la birou, că comisiunea bugetaria si alti membri, avendu necesitate, se-si póta luá notitie de acolo.

XII. Presedintele, adunatu fiindu unu publicu atàtu de frumosu, opinéza că ar fi la tempu, că inainte de alte lucrari se se preléga macaru un'a din cele trei disertatiuni insinuate, si anume a dlui G. Baritiu, carea in ordine mai antaiu fu presentata.

Adunarea admite legerea disertatiunei lui G. Baritiu „Idei fugitive despre industri'a de casa si cea

mica," pre care publiculu de repetitive-ori o intrerupe cu aplausele sale; ér celealalte doue disertatiuni si anume a lui G. Silasi „Caracterulu si necesitatea des-voltarei lui pedagogice," precum si a lui A. P. Alessi „Despre omulu fossile séu praeistoricu" adunarea gene-rale avendu inca multe afaceri de pertractatu, le amana dorindu, că la casu candu tempulu nu le-ar permite prelegerea acestora, se se publice in fóia asociatiunei.

XIII. Comisiunea incredintiata a censurá ratio-ciniulu, prin referentele I. Marculetiu raporta L) de-spre fondulu asociatiunei si academie romane, pre cari ratiuni comisianea afandule portate cu deplina acuratate propune, că adunarea gen. se dea ratioci-nantelui C. Stezariu absolutoriulu recerutu, si se-i esprime multiamita protocolaria.

Propunerea comisiunei se accepta unanim.

XIV. Presedintele comisiunei pentru inscrierea membrilor noi si incassarea tacseloru A. Blasianu, prin referentele Bas. Ratiu espune M), că dela mem-brii vechi a incursu sum'a de 320 fl. v. a., ér 571 fl. dela urmatorii dd.: 200 fl. in doue actiuni de ale Albinei cu couponii an. 1877 dela I. Germanu, parochu gr. cat. in Sombotelecu că tacsa de membru fundatoriu; 100 fl. in numerariu dela Iacobu Costo-reanu, parochu gr. cat. in Turdasiulu rom. si 100 fl. in una obligatiune urb. Nr. 36,325 cu couponii tie-netorii de ea, dela Petru Branu, proprietariu in Ciugudulu m. că tacsa de membrii ord. pre viétia; ér dela dd. Nic. Medesianu, parochu gr. cat. in Bucerdea granósa, dela Nic. Todea, parochu gr. cat. in Tauni, dela Nic. Florescu, proprietariu in Egiu, dela librari'a lui W. Krafft in Blasius, dela Ioanu Papfiu, parochu gr. cat. in Craciunelulu de diosu, dela Georgie Ber-lea, not. cerc. in Ohab'a Secasiului si dela E. Luc'a, v. protopopu in Pietrelca, cete 5 fl. că tacse anuali de membrii ord., totu cete cinci fl. tacsa de m. ord., si cete unu fl. pentru diplome dela domnii Herlea Procopiu, not. cerc. in Jibotu, dela Iuliu Vladutiu, amplioiatu reg. in Turd'a, dela Petru Iacobescu, co-operatoru gr. cat. in Veresmortu, dela Al. Bene, pro-topopu in Minthiulu Gherlei, dela Vas. Vanc'i, pro-prietariu in Cergau, si dela Titu Vespasianu Ghiaja, spiritualu in penitentiarilu din Gherla, pre cari comisiunea aducündu-i la cunoscientia, ii propune spre a se recepe in numerulu membrilor asociat.

Adunarea gen. admitiendu propunerea comisiunei ii saluta cu insufletire.

XV. Presidiulu pune la ordine raportulu comisiunei bugetarie, ér m. dr. Ilarionu Puscariu cere, că inainte de raportulu comisiunei acesteia, se se dea locu raportului comisiunei de motiuni si cereri.

Adunarea gen. concediendu schimbarea ordinei statorite in programa, adopta propunerea indicata.

XVI. Danduse antaietate comisiunei pentru motiuni si cereri, referentele dr. Il. Puscariu cetesce ra-portulu N).

Adunarea gen. 'lu accépta in generale, că basa pentru pertractarea speciale.

XVII. Punctulu I alu raportului de a se luá la cunoșcientia activitatea comitetului asociatiunei preste totu, si in specie modulu ce l'a urmatu in privint'a conferirei stipendialoru pre an. tr. cumu si in privint'a ajutorialoru pentru scólele misere si pentru sodalii romani.

Se aproba.

XVIII. Propunerea comit. asoc., că opulu manuscriftu „Viti'a cultivata“ se se depuna simplu in archivulu asociatiunei, comisiunea nu o primesce ci recomenda, că comit. se se indrumă a studia opulu din nou, atingandu in detailu acele defecte, pentru cari nu s'a aflatu indemnatu a tipari opulu mentionat in decursulu anului espiratu, cu atàtu mai vertosu, că pentru tiparirea aceluia adunarea generale din an. tr. votase si spesele in suma de 400 fl. v. a. Dupa discusiune indelungata, in decursulu careia mai multi membri arata defectuositatea opului din cestiune:

Adunarea gen. la propunerea m. Stefanu Popu decide, că acelu opu se se redé auctoriului, ér sum'a de 400 fl. se se foloséscă spre alte scopuri ale asoc.

XIX. Raportorulu continua cu aratarea rezultatului pasilor facuti din partea comit. in privint'a legatelor telechiane; in privint'a constatarei numerului membrilor asociatiunei, dintre cari la provocarile esmise din partea comitet. pana acumu prea pucini satisfacura; pre urma in privint'a urcarii sumei destinate pentru ajutorirea scólelor misere rom. dela 400 fl. ai anului trecutu la 700 fl.; cari pasi ai comitet. comisiunea ii recomenda a se luá spre scientia cu acelu adaosu, că in privint'a constatarei numerului membrilor asoc. comitetulu se provóce din nou pre celi ce pana acumu nu s'a dechiarat.

Se adopta intru tòte propunerea comisiunei.

XX. Venindu la ordine subventiunarea infientiandei scóle de fetitie din Campeni, pentru care conformu conclusului adunarei gen. din an. tr. Nr. 43 Comit. projectase pre an. 187 $\frac{7}{8}$ una subventiune de 100 fl. comisiunea cu respectu la dechiaratiunea comunei Campeni de a contribui din partesi cele posibili spre infientiarea numitei scóle, recomenda primirea in bugetu a sumei anuali de 100 fl., carea se se pôta ridicá din cass'a asoc numai dupa ce se va infientia si deschide numit'a scóla.

Se primesce in principiu susceperea in bugetu a subventiunarei scólei din cestiune.

XXI. Referentele arata, că proiectul pentru modificarea regulamentului despartimentelor cerc., pre care adunarea gen. trecuta 'lu dedese unei comisiuni asupra careia comit. se raporte adunarei presente, se afla pucinu corespondatoru; de aceea comit. e de parere, se remanemu pre langa regulamentulu de pana acumu, si impartasindu si comisiunea parerea acésta, o recomenda spre acceptare.

Se primesce.

XXII. Proiectulu pentru infientiarea sectiunilor

scientifiche, ce asisderea se compuse in urm'a decisiunei adunarei gen. din an. tr., si care spre informatiunea membrilor se publicase in fóia asoc., comisiunea in unire cu comitetulu 'lu propune adunarei spre acceptare.

Adunarea gen. accepta acestu proiectu in unanimitate si fóra modificatiune.

XXIII. Referentele continua cu punctulu despre incercarea fara succesu a comitetului, de a infientia despartiente in cercurile Naseudului, Bistratiei, Mediasului, Zarandului si Siomutei, precum si de alta parte despre imbucuratoriulu faptu, că in despartimentulu Sibiului s'au esmisu barbati de specialitate pentru a tiené poporului prelegeri din agricultura; comisiunea amendoue le recomenda a se luá spre scientia, cu acelu adaosu, că comit. se nu incetea a lucrá dupa potentia si pre venitoriu pentru infientiarea de despartiente in tòte cercurile unde inca lipsescu, si că se recomende a se introduce si in alte despartiente prea folositórele prelectiuni agro-nomice pentru poporu.

Adunarea accepta propunerea comisiunei.

XXIV. Cu privire la raportulu comit. despre starea fóiei asociat. comisiunea opiuéza, ér adunarea gen. primesce a recomandá comitetului se conlucrare cu totu adinsulu pentru latirea fóiei „Transilvania.“

XXV. Punct. 12, 13, 14 din raportulu comisiunei pentru motiuni, relative la realizarea testamentului I. Gallianu si a legatelor Mutovsky si Grabovsky; mai departe la conferirea a 60 fl. v. a. technicului din Vien'a, Nic. Neamtiu, cari bani dupa bugetulu an. tr. erau destinati pentru unu asculuator de agronomia in patria, dar din lips'a de concurrenti nu s'au potutu confieri unui atare, in fine relative la raportulu bibliotecariului comisiunea le recomanda.

Adunarea le iea spre scientia.

XXVI. Cu privire la operatulu „Higien'a poporale“ incurstu la comitet. dupa a dou'a deschidere de concursu cu premiu de 50 galbeni, recensiunea caruia, facuta de unu barbatu de specialitate comitetulu nepotendu-o studia din lipsa de tempu:

Adunarea gen. cu atàtu mai pucinu tempu avendu, reindruma operatulu la comitetu, că pana la adun. gen. urmatória se-si faca propunerile.

XXVII. Suplic'a studentelui absolutu de clas'a V. giunn. din Blasius, Ioane Sonea alaturata sub O) cu aclusele a, b, c, si a farmaceutelui Aur. Cuteanu (v. proc. verb. Nr. IX. sied. II.)

Se predà comitetului asoc. spre posibila luare in consideratiune.

XXVIII. Se dà lectiunei motiunei P) date inscrisul de m. Lad. Vajda că propunerile sale, cunoscute din adunarile gen. de mai inainte, asoc. se le puna in lucrare in totu cuprinsulu loru. Dupa ce relativu la acestea biroulu arata, că dupa potentia a si pusu in viétila unele din acele propusetiuni salutarie, la opinarea comisiunei:

Se decide, că comit. asociat. se se nevoiesca in

totu modulu posibile a efectui si celelalte propuneri pana acum inca nerealizate.

XXIX. Fiindu tempulu inaintat siedint'a se ridica si presidiulu anuncia continuarea siedintiei pre dupa amiediu la 5 ore.

Spre scientia.

XXX. Dupa intrerumpere de 3 ore continuandu-se siedint'a II., presidiulu aduce la ordine raportul comisiunei bugetarie; raportatoriul I. Popescu cindu raportul asupra proiectului bugetariu, subternutu de comitetu, din care se vede, ca pre an. 187 $\frac{7}{8}$ asociatiunea dispune de 5508 fl. 20 cr., la care adauginduse si sum'a de 400 fl. fosta destinata pentru opulu „Viti'a cultivata“ (v. Nr. XVIII. proc. verb. sied. II.) resulta pentru scopurile asoc. sum'a de 5908 fl. 20 cr., care se propune adunarei spre primire.

Adunarea gen. iea spre scientia proiectulu bugetariu cu adaosulu comisiunei bugetarie de a se numera la densulu si celi 400 fl. remasi dela opulu reieptatu „Viti'a cultivata.“

XXXI. Referentele cetesce punctul 1, 2 si 3 alu proiectului bugetariu si adunarea accepta:

1) Remuneratiunea secretariului I. ca redactore alu „Transilvaniei“ 400 fl.

2) Remuneratiunea secret. alu II. cu 300 fl.

3) Remuneratiunea cassariului 200 fl.

XXXII. Asupra punctului 4 din proiectulu bugetariu, relativu la remuneratiunea bibliotecariului, se incinge una discusiune indelungata si vivace, pentru modulu de solvire decursiva a remuneratiunei destinate pentru functionarii asociatiunei, cumu si pentru urcarea remuneratiunei bibliotecariului la 100 fl. Incheinduse discusiunea se accepta conformu proiectului bugetariu si propunerei facute din partea comisiunei.

4) Remuneratiunea bibliotecariului cu 60 fl.

XXXIII. Referentele continua cetirea punctelor 5—11 ale proiectului bugetariu, er adunarea gen. le accepta intocmai statorinduse estu modu:

5) Spesele cancelariei cu 150 fl.

6) Pentru scriotoriu 150 fl.

7) Chiri'a pentru localitatea cancelariei 100 fl.

8) Pentru trebuintele bibliotecei 80 fl.

9) Spese straordinarie 200 fl.

10) Stipendiu pentru 2 realisti a cate 70 fl., la olalta 140 fl.

11) Pentru 2 elevi ai scolei comerciale stipendiu a cate 70 fl., la clalta 140 fl.

XXXIV. La punctu 12 alu bugetului se staorescu cu 300 fl. stipendiu pentru unu tineru asculatoriu la academi'a comerciale. Dupa ce inse referentele arata, ca tinerulu Georgiu Strimbu, asculatoriu la academi'a comerciale din Vien'a, care si an. trecutu se folosise de acestu stipendiu, cere, ca in vederea didactului celui mare se-i se ridice stipendiu la 400 fl.

Adunarea la propunerea comisiunei diferesce ce-

rerei si staoresce pentru suplicantele Georgiu Strembu asculatoriu actualmente la academi'a comerciale din Vien'a:

12) 400 fl.

XXXV. Relativu la propunerea comitetului de a se asemna la 2 tineri asculatori de pedagogia stipendia de cate 60 fl. comisiunea propune prefacerea aceloru stipendia in patru premie solvinde la finea anului scolasticu. Inainte de toti m. P. Cosm'a propune a se creal 4 stipendia de cate 60 fl. Dupa desbateri viue, la cari participa mai multi membrii, T. Petrisioru propune a se trimite cu midiulocile asoc. 2 tineri pedagogi absolvti in patria la institute din strainatate cu stipendia de cate 300 fl. Stet. Popu sustiene propunerea lui P. Cosm'a, din motivulu ca prin acesta mai multi tineri se voru indemnai a se aplicai la aceasta cariera. Membru Calutiu staruesce pre langa trimiterea numai unui tineru cu stipendiu de 600 fl. Dr. Nic. Stoia face propunerea, ca se se creeze pentru ajutorirea si trimiterea unui tineru la studiulu farmaciei in strainatate, unu stipendiu de 368 fl. 20 cr. din sum'a restanta dela bugetulu preseitate in urmarea adaosului de 400 fl. aratatu la Nr. XXX. alu acestui procesu verbale. Cerendu-se in fine votare, se primesce propunerea lui P. Cosm'a de a se da:

13) Patru stipendia pentru pedagogi dela institutiile romane confesiunali, unulu cate de 60 fl., la olalta 240 fl.

XXXVI. Discutendu-se apoi punctele 14—19 ale preliminariului bugetariu recomandate de comisiune, adun. gen. le primesce fora modificare, adeca:

14) Pentru 2 elevi la scolele agronomice din patria stipendiu a cate 60 fl., la olalta 120 fl.

15) Pentru unu gimnasistu din fundatiunea fostului comitatu alu Dobacei, stipendiu de 60 fl.

16) Pentru unu gimnasistu din fundatiunea Nic. Marinoviciu sen. stipendiu 60 fl.

17) Pentru unu gimnasistu din fundatiunea Galliana stipendiu 60 fl.

18) Ajutoriu pentru unu gimnasistu din fundatiunea Emiliu Basiota, Motiu Dembulu 20 fl.

19) Pentru sodalii si invetiacei de meseria 600 fl.

XXXVII. Pusetiunea 20 din preliminariu premia pentru 4 invetiatori, carii se distingu in instructiunea practica de pomaritu si gradinaritu o recomenda comisiunea cu acelu adaosu, ca premiale se se distribue la finea anului scolasticu, conformu cu propunerea comisiunei:

20) Se accepta patru premia a 25 fl. pentru 4 invetiatori mai distinsi in instructiunea practica a pomaritului si gradinaritului, la olalta 100 fl.

XXXVIII. Asupra posit. 21 din preliminariu sunatoriu despre 700 fl. ca ajutoriu pentru imbunatatirea scolelor romane misere, din care suma comisiunea de acordu cu comitetulu proiecteza a se da 100 fl. ca ajutoriu anuale pentru infiintend'a scola de fetitie in Campeni (v. p. XX. alu proc. verb. ses.

II.) adunarei discutendu mai indelungatu, membrulu Andreică cere a se votă din aceste ajutoria 200 fl. pentru proiectat'a scăola; I. M. Moldovanu propune a se dă memorata subventiune pre unu singuru anu, din motivu că se nu facemu casu de precedentia pentru alte asemenei cereri posibili; A. Trombitiasiu face propunerea, că subventiunea de 200 fl. se se dea pre 3 ani. In fine cerenduse votare I. M. Moldovanu 'si retrage propunerea, si asia: adunarea gen. admite propunerea membr. A. Trombitiasiu de a se acordă proiectatei scăole ajutulu de 200 fl. pre 3 ani, inse numai dupa ce aceea scăola va fi infientiata si deschisa.

XXXIX. Se procede la punct. 22—24 alu preliminariului, cari se primescu fără desbatere, anume:
22) Pentru infintiarea sectiun. scientificice 500 fl.
23) Subventiune pentru făoi' a asociat. 700 fl.
24) Pentru servitoriu cancelariei 180 fl.

XL. Raportatoriulu refereste suplic'a dlui G. Popescu din Bucuresci ddto 30. Iuniu a. c., că asoc. se acorde őre-care ajutoriu pentru tiparirea opului seu intitulatu „Cursu elementariu de istoria literaturii romane,” opinandu, că atare ajutoriu se nu se dea, atău din lips'a midiulócelor, cătu si mai vertosu pentru motivulu, că auctoriu neacludendus opulu la suplica, asociatiunea nu este in stare de a pretiui valórea lui. Pentru aceea G. Baritiu propune, că dupa ce regulamentele pentru sectiunile scientifice e dejá primitu si prin urmare e de speratu, că acele sectiuni in securu se voru constitui, suplic'a cestiuata că si pre venitoriu altele de natur'a acést'a se se indrumă la respectiv'a sectiune scientifica.

Adunarea adopta propunerea memb. G. Baritiu.

XLI. Se liá la desbatere propunerea m. dr. I. Neagoie, că pre venitoriu inainte de tienerea adunărilor generali de cu bunu tempu se să tipăresca bilantiulu cassei pre séma membrilor asociatiunei. In discusiunea urmata membr. V. Romanu sustiene tiparirea ei tempuria in făoi' a asociat. „Transilvani'a,” că suficiente pentru scopu. In fine memb. G. Baritiu pentru crutiarea speselor propune, se se imprima cu căteva septemani inainte in „Transilvani'a,” si de acolo numai se se retipăresca in 500 exemplarie.

Adunarea gen. aproba propunerea facuta de G. Baritiu.

XLII. Fiindu cătra 10 őre de séra se cere din mai multe parti amanarea pertractarei agendelor restante pre alta siedintia.

Cererea se primisce cu majoritate precumpanătoria si siedint'a a II. se inchide, defigându-se siedint'a procsima pre mane la 9 őre antemeridiane.

D. C. M. S.

(Va urmă.)

CUVENTULU,

prin care dn. canonicu Ioane Fekete Negruțiu saluta adunarea gen. a asociat. trans. in numele comitetului festivu alu Blasienilor.

Pré onor. adunare generale a asociatiunei!
Illustrisime domnule presiedinte!

In momentele acestea de bucuria, candu sum fortunatu a bineventá si a felicitá pre pré on. adun. gen. a asoc. nóstre transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului nostru romanu aci in opidulu Blasiu déca 'mi aruncu ochii la trecentulu celu dorerosu si plinu de suferintie amare, si cu deosebire la intunereculu nescientiei, in carele pre poporulu nostru 'lu aruncasera fatalitatile tempurilor celor trecute, si comparezu acelu trecutu dorerosu, si abisu de nescientia cu presentulu, 'mi vine a esclamá cu betranulu Simeone: „Acumu dimite dómne in pace pre sierbulu teu, ca vediura ochii mei mantuirea ta.“ Asia e pré stimatiloru domni! că-ci geniulu poporului nostru romanu, provedint'a cea divina, carea deapurarea a veghiatu si veghiaza, cunaria preste pré amat'a năstra natiune, candu dupacumu pré bine scimu din istoria, limb'a, — i era eschisa si din baserica-i, si era pre aci, că se'i intunece si originea cea stralucita, că prin minune a readusu si repusu pre altariu sanctuariulu basericei si alu natiunei, de unde acumu in limb'a cea dulce armoniosa se preamaresce D-dieulu parintiloru nostri, care ne-a mantuitu limb'a si dinpreuna cu ea si natiunea de total'a ei perire ce o intentionasera inimicii ei seculari, éra candu a sositu implinirea tempurilor, candu si alte natiuni din patria formasera societati erudite, si institute literarie, pré bunulu cerescu Parinte, in a careia preapoternica măna este pusa sórtea popóraloru, a dispusu in fruntea pré amatei nóstre natiuni pre doui barbati resoluti si cu totulu, cu anima si trupu devotati binelui comunu, pre préfericiti demni de eterna amintire archierei si metropoliti Alesandru si Andreiu, carii ambii insufletiti de geniulu poporului nostru romanu conlucrandu din respoteri, au datu impulsu potinte la infientiarea asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana, si cultur'a poporului romanu, pre ai carei asociatiuni pré onorata adunare generala avemu onore astădi aci in midiuloculu nostru a o saluta cu animile pline de bucuria. — Si asia pré stimatiloru domni! Aceea ce parintii nostri au dorit u cu anim'a se védia si nu au vediutu, adeca un'a asociatiune transilvana pentru literatur'a romana, si cultur'a poporului romanu, numai noue ni s'a datu fortun'a se o vedemu, si inca nunumai infientiata, dara se'i vedemu inca si activitatea ce cu unu zelu flagrante a desvoltatu si o desvólta in cursu de 16 ani intru prosperarea literaturii si a culturei poporului romanu, ba se'i vedemu si efectele celea iubucuratórie, si salutarie in acést'a directiune pana acumu obtienute.

Acestea momente pré stimatiloru domni, carii

aci le-am adus înainte numai pre scurtu, căci în acestu obiectu mai pre largu a me estinde nu mă lasa nici me lasa vitregimea tempului care pentru noi, dorere! și de presente e fataln au nu suntu destule motive de a misca pre totu sufletulu de romanu spre a' si esprime semtiemintele de pietate si de recunoscintia eterna pré fericitilor fundatori ai asociatiunei? au nu suntu destule motive de a ne esprime froud'a nostra multiamita si aceloru pretiosi barbati, cu deosebire comitetului asociatiunei, si ilustrissimului domnu presiedinte caruia e incredintiata conducerea afacerilor ei, precum si pré stimatilor domni membrii ai asociatiunei, carii dupa poteri au spriginitu si spriginescu scopulu celu maretii alu asociatiunei? si cine are mai mare datoria de a fi cu multiamita si cu recunoscintia, precum si de a se bucură pentru tōte acestea momente, decatu noi orasienii din opidulu Blasiu, noi dicu orasienii, carii avemu norocire si onore a salută aci in midiuloculu nostru pre un'a asia de stralucita adunare generala, pre atati straluciti barbati ai natiunei noastre ca pre totu atatia bine meritati de natiune si beserica?

Recunoscinti'a dara eterna se fia Voue! pré fericitilor fondatori ai asociatiunei din partea intregei natiuni romane! éra Tie illustrissime domnule presedinte si pré onoratilor domni oficiali ai asociatiunei in numele opidanilor nostri si alu pré onoratului publicu Ve esprimu cea mai profunda multiamita pentru pré intielépt'a conducere a afacerilor asociatiunei, — asemenea si Voue pré stimatilor domni membri ai asociatiunei ve esprimu cea mai cordiala multiamita, pentru că dupa poteri ati concursu, si concurgeti spre inaintarea scopului celui maretii de cultura, ce si l'a prefisptu asociatiunea nostra transilvana, precum si toturoru pré stimatilor șperti ve esprimu cea mai adunca multiamita, pentru că ati binevoitu a ne onoră cu presenti'a la acést'a adunare generala si din adunculu animei poftim cu pré amat'a nostra natiune in bine si ferircire se traiésca! — pré onorat'a asociatiune transilvana intru scopulu propusu se sporésca, éra membrii ei intru multi ani fericiti se traiésca, si că nisipulu marei se se inmultiésca!!

Romanulu in poesi'a sa poporale.

(Fine.)

Din desu memorat'a natura filosofica contemplativa a sufletului rom. deriva si acea caracteristica generale a poesiei noastre poporali, conforme carei dens'a nu intr'atatu e de soiu romanticu, cătu mai vertosu clasico-idilicu. Precum poesi'a vechieloru popóra clasice avuse de principiu imitarea naturei, si amesuratru acesteia trasur'a-i principale sta in depingerea fidele a naturei, in coloritu variu campianescu, si in una anume linisce si odina, ce o predominescu: intogmai si poesi'a rom. poporale are de modelu na-

tur'a, din care si-ia si depinge nenumeratele si incantatorie sale icone, preste cari simtimu reversandu-se unu aeru linu si domolu. Passiuni nu pré a-flam suintrins'a zugravite cu traseture mai marcate; căci Romanulu, cumu disemu mai susu, nu intru atât'a are ânima passiunata, cătu mai vertosu una imaginatiune de totu vivace, carea apoi a si trasu intregu universulu in cadrulu lucrarilor sale, prezentandu-ne de multe ori un'a dupa alt'a cele mai cutediate si admirabili asemnari, tropi, alegorie si figure.

Se audim cāteva că de exemplu. „Calulu sbara că si ventulu, de cutriera pamentulu“ (A); „se asterne drumului, că si érb'a campului la suflarea ventului“ (A.); „calca murgutiulu luplesce, si se asterne iepuresce, fuge in sboru că dorulu“ (A.); „sioimulu veselu nechediad, sborulu iute-si rapediad, epuresce, ogaresce, paseresce, fulgeresce“ (A.); astfelui roibulu fugiá, cătu valile se limpediad“ (A.). Mundr'a e „dîna din ceriu picata“ (A.); „e lucéferu pamentescu cu chipu dulce femeiescu“ (A.); „ochii i ardu si i arde faci'a, că garof'a demaneti'a, candu de roua e incarcata si in lumina se arata (A.). Pre junele voinicelu „lu-infiéra mustetior'a, si-i mugura barbiór'a“ (M. c.); „faci'a ciobanelului e spum'a laptelui, mustetior'a lui spiculu granului, ochisorii lui mur'a campului, sprincenele lui pén'a corbului“ (A.); éra la nunt'a lui cu a lumei miresa, cu mórtdea, „cade una sté, sórele si lun'a i tienu cunun'a, bradi si paltinasi i are nuntasi, preuti muntii mari, paseri lautari, paserile miie, si stele faclie.“ Uimitória de cutediata, si totusi asia de naturale, imagine cu adeverat! Si ea nu e singura séu sporadica in poesi'a poporale rom., ci atari ne suprendu pré placutu mai pe tōta pagin'a, mai in totu sîrulu poemelor noastre poporali. Cole voiniculu „prande fulgerulu in sboru, si de susu din inaltime lu arunca in dusimanime“ (A.); colo la cantulu fluierului pastorescu rom. „codrii se trediescu, frundiele sioptescu, stelele clipescu si in cale se oprescu“ (A.); ici érasi „candu Domnulu cuventá, lumile se desceptá, si cu dragu lu ascultá, ceriurile straluciá, nuorii din serinu periá“ că si candu a-i audi pre Schiller cu „maiestrulu facutoriu alu lumenorū“¹⁾, s. a. s. a.; că se tacemu de nu pucinele si ingeniósele alegorie, buna-óra că cea a amórei intocate in „Len'a“²⁾, si că alegori'a tómnei in „Brumarelu“³⁾, carele in dialogulu seu cu flórea dice acestei:

„Eu vinu sér'a pe recore,
De me culcu pe sinu de flóre,
Si candu plecu voiosu cu sóre,
Dupa mine flórea móre.“

Nu numai inse atari fientie personificate se in-

¹⁾ Schiller: „Einsam war der grosse Weltenmeister;
Fühlte Mangel: darum schuf er Geister,
Sel'ge Bilder seiner Seligkeit.“

²⁻³⁾ Alesandri o. c., pag. 237, 33.

troducă în poesi'a rom. poporale graindu, ci conver-sédia intr'ins'a acusi acusi atâtă lucrurile neanimate de totu soiulu din natura, cătu si una multime de alte fientie imaginarie si in realitate neesistenti, de cari furnica naratiunile si poemele poporului nostru. Éca inca una trasura caracteristica a poesiei nóstre poporali! Intru adeveru pucine popóra au esistat si esista, a caroru poesia poporale se se pótă in acestu punctu asemená cu a nóstra. In ea Romanulu traiesc in una adeverata lume suprapamenténa, ideale, traiesc si adi in lumea mitologiei antice, are de a face cu diei, dieine si Titani, durédia punti preste munti, invita la nunta sórele, lun'a si stelele scl., in cătu la lectur'a productelor literarie poporali rom. vrendu nevrendu ti-vine in minte poesi'a classica latina si elena, carea, precum scimu, asisidere e portata de nenumeratele fientie religioso-ideali ale mitologiei.

Remarcabile e inca in poesi'a nóstra poporale dés'a ipotipose séu depingere viua a lucrurilor din natura, despre cari tracta; érasi unu eflusu alu imaginatiuni vivaci. Spre a inaintá si potentiá acésta depingere viua, poetulu poporale se folosesce nu odata de figur'a oratorica asia numita a retractiunei séu corectiunei, mai alesu la inceputulu baladelor si altoru poeme, in catu de multe ori poesi'a ne infasciadă ochiloru mintiei situatiunea cea mai frumósa si apta de a serví cá tema penelului unui pictoriu („Susu pe malulu Nistrului, la curtile Sandului, diarii din'a codrului; n'a fostu dîn'a codrului, ci-a fostu fica Sandului.“ „Sub pólă de codru verde, o diare de focu se vede; dar la diare cine siede, si roibu-tiul se increde? Voinicu teneru si scapatu“¹⁾ scl.) Ipotiposea e ajutata destulu de desu prin pré frumóse climaci, poliptote si paronomasie „Capriór'a fuge salta, sbóra, pieră, cá unu visu, cá o parere.“ „Corbulu aripele si-intindeá, si pe ceriu elu se diariá, antaiu cá unu porumbasiu, apoi cá unu lostunasiu, apoi cá unu bondarasiu, si - in diare déca-ajungeá, elu din diare se stergeá.“ „Codrulu negru clocoțiá, de-unu lungu chiotu chiotiá, de unu greu tropotu tropotíá,“ A.); desclinitu e ajutata ipotiposea prin figur'a epizeuxei, carea, dupa cumu e cunoscetu, e asia de désa si in graiulu rom. nelegatu si cotidianu cá in limb'a Italianiloru neapolitani, in catu ea asisidere se pótă numerá intre caracteristicile poesiei rom. poporali (fost'au fostu; audit'am auditu; mai ca mai lu-ajungea; déca vedea si vedea; ea astépta astépta astépta, se luptamu la lupta drépta; se ducea ducea ducea, nici capulu nu-si intorcea; tatarimea se-insirá, si fugindu se resfirá, cate unulu unulu unulu, dupa negrisioru nebunulu, Stefanu Stefanu domnu celu mare,“ A.; dara fia-ne iertatu a citá intregu acestu cantecu eroicu si plinu de frumosetie poetice:

„Stefanu, Stefanu domnu celu mare,
Sémenu pe lume nu are,
Decătu singuru mundrulu sóre.

Din Sucév'a candu elu sare,
Pune pieptulu la hotare
Cá unu zidu de aperare.

Bate Lesii 'n fug'a mare,
Bate órdele tatare,
Bate cetele magiare.

Lumea 'ntréga stă 'n mirare;
Tiér'a mica, hei dar tare,
Si dusimanulu sporiu nu are!“

mai incolo: „vai tu tata tata tata; canta-mi canta unu cantecelu“ M.; asia si deselete: „me baiate baatiile; me serace seracila; mama mamuléna; fiica fiuléna“ scl.

Remarcabile, fórte remarcabile e si asia-dieundu motulu séu preambululu „frundia verde,“ cu care se incepú mai tóte doinele si horele poporali rom. De unde provine acestu motu? Provine — cá se graimur cu pré frumósele si adeveratele cuvinte ale lui Alessandri¹⁾ — din iubirea Romanului pentru natura in-verdita. Primavér'a cu ceriulu ei albastru, cu dulcea ei caldura, cu insufletirea ce ea aduce lumei amortite de viforele iernei, nasce in ánim'a Romanului doruri tainice, porniri entusiaste, cari 'lu facu a uitá suferintiele trecutului si a visá dile de iubire, de vitedia. Lai i place, candu vine primavér'a cea verdia, a se intinde pe iérba, a se retaci prin luncu si codri, a cantá si a pocni din frundie, a se scaldá in lumen'a sórelui si in aerulu profumatu alu campului. Frundi'a cea noua i insufla cantece pline de o melancolia adunca, ce esprima jalea unui trecutu de marire si aspirarea catra unu venitoriu maretii. Frundi'a verde, ce incununa cantecele poporali, serve totuodata de caracteristic'a cantecului. Astfeliiu candu subiectulu este eroicu, candu elu cuprinde faptele unui vitédiu, poetulu alege frundiele séu de flori ce suntu in protivire cu poterea si cu tenereti'a, precum frundi'a de stejariu, frundi'a de bradu, frundi'a bujoru, ca-ci voinicii baladelor suntu inalti cá bradulu, tari cá stejariula, rumeni cá bujorulu. Cantecele de iubire se incepú cu frundiele de lacremiéra, de sulcina, de bosniocu, pentru ca aceste flori, dupa crederea poporului, au una menire farmecatória. Candu e canteculu de dorere séu de mórté, elu prefere frundiele de maracina, de mohoru scl. In legende si in balade unde figurédia copile frumóse, acestea suntu intovarasite de cele mai gingasie flori ale campielor, poetulu le incununa cu ghirlande miroositórie de frundie de viorele, de trandafiri, de micsiunéle scl., si astfeliiu se pótă cunósee subiectulu unui cantecu chiaru dela celu antaiu versu. Romanii dovedescu prin acésta forma poetica a improvisàrilorloru una si mai strinsa rudire cu fratii loru din Itali'a; ca-ci

¹⁾ Sim. Fl. Marianu o. c., I. pag. 86, 121, cfr. inca pag. 88 II. 50. Pompiliu o. c., pag. 47.

¹⁾ Alessandri Poesie pop. a Rom., Bucur. 1867, p. 92.

in cancelele Umbriloru, ale Liguriloru, ale Picaniloru si ale Piemontesiloru frund'a e inlocuita prin fiore. De exemplu: *Fiori di viole, li vostri ochietti furone le strale, che fece la ferita che mi dole etc.*¹⁾ Acésta inrudire, intonata mai antaiu si mai vertosu de ilustrul nostru filologu Cipariu,¹⁾ nu se pote nici-decumu negá, dupa ce aceste moturi se afla in forma mai marcata si mai generale numai si numai in poesi'a poporale rom. si italiana, bine ca ici flóre, colo frundia. Nu ne este necunoscutu, ca asemenea motu la cancelele poporane se manifesta si pe aiurea sub aceeasi actiune a naturei, buna óra la Scandinavi. Aici inse e multu mai raru, si se adaoge dupa mai multe versuri că refrénu. Se afla si la Magiari, unde inse asisidere remase numai una tentativu, nepotendu reusi a ajunge una formula, unu modelu uniforme, si unde dreptu-aceea ne-amu poté seriosu intrebá, óre atari moturi, cumu arata unele opuri inceputuri fóra nici unu nescu si intielesu la poeme poporali mag.,²⁾ nu suntu ele óre nisce sterpitüre produse prin influint'a moturiloru poesiei poporali romanesci? Sus-tienemu dara inrudirea obiectului cestinnatu la daco-romani si italiani, dara inrudire mai profunda, mai intrinseca, procedietória din iubirea ambeloru popóra că eminentu agricole, bucolice pentru frumosetiele naturei; numai catu la daco-romani fù in acestu respectu datatoria de tonu Daci'a codrósia, padurétia, la italiani Itali'a inflorita.³⁾

Inca unu scurtu cuventu despre metrulu poesieloru nóstre poporali.

Ele mai fóra esceptiune suntu compuse in trochei, si anume in dóue soiuri de versuri trocheice. Primulu soiu e monometrulu trocheicu hipercatalectu, cu care se schimba aorea dimetrulu brachicatalectu, va se dica versurile aceste stau din cate cinci séu si siese silabe, asia dara din dóue si diumetate séu trei pitíore simple trocheice, cu tonulu versului colo pre antepenultima, cole pe penultima. In atare metru vedemus scrise p. e. „Mioriti'a“, „Monastirea de Argesiu.“ Alu doile soiu, multu mai usitatu, e dimetrulu catalecticu, ce variédia cu dimetrulu acatalecticu, adeca versuri trocheice de trei si diumetate si de patru pitíore simple, in cele cu cesur'a dupa silab'a a patr'a, si cu intonarea pe ultim'a, in ceste

¹⁾ Cipariu Elemente de poetica, Blasius 1860, pag. 194 – 196.

²⁾ P. e. „Három alma meg egy fél,
Kérettelek, nem jöttél;
Ha nem jöttél ott vesztél.
Lányok anyjává lettél.“

(Trei mere si diumetate; te-am petitu si n'ai venit; déca n'ai venit, acolo ai perit, ai devenit mam'a fetelor.)

³⁾ B. P. Hasdeu in Istor. crit. a Rom., vol. II. pg. 73 se adopera a infrange acésta parere cu cátewa citate din poesi'a poporana neogreca, rusa si ispana; dara pote vedé ori-cine, că acele citate nu-su moturi séu preambule, ci asemnari formali, si asia conclusiunile-i cu temeiulu loru din preuna cadu si se nimicescu.

totu cu acea cesura, dara cu tonulu primariu pe silab'a penultima.

Trocheulu e unu metru poeticu, care asia-dicindu se scobóre, merge in diosu, cade usioru de pre silab'a sa lunga pre cea scurta; din caus'a acést'a e óresicumu dela fire indicatul pentru naratiune, ce decure uniforme, precum se si folosesce adesu si la alte popóra in poeme epice mai scurte. Pentru eposuri proprie, fiindu ele mai lungi, e mai aptu dactilulu, cu mersulu seu mai rapede grabindu óresi-cumu a percurse calea lunga spre a ajunge odata la finele poemei indepartat. Altmentre trocheulu corespunde atatu caracterului si naturei serióse a Romanului, catu si musicei romane. Trocheulu n'are impetuositatea iambului, ce cu sarirea sa de pre silab'a scurta pre cea lunga pare ca ar vré se atace; trocheulu e mai domolu, mai seriosu; e in firea romanésca. Éra apoi cantulu, music'a, acésta sora gemena a poesiei, inca pretinse la noi metrurile trocheice indigetate; de órece music'a salturiloru nóstre natiunali, alesu ale celor ciscarpatine, (Calusiarulu, Romanulu sel.), precum se sci, procede intr'unu tactu desilente că metrulu trocheului, si melodiele loru dupa dóue tacturi de aceste facu regulatu una intorsura de unu tactu si diumetate, dupa care urmédia una pauza de unu diumetate de tactu, asia catu pe cele dóue tacturi de antaiu se potu cantá, precum se si canta, versurile nóstre poporali trocheice mai lungi, éra pre tactulu si diumetate ce urmédia, trocheicele nóstre mai scurte.¹⁾ Estu-modu cea ce ne invétia estetic'a, cumu ca originea „baladei“ datédia dela versuri cantate printre saltu, la poporulu daco-romanu se adeveresce deplinu si se afla in tota realitatea pana in dioa de adi.

XXVII. Concluziunea operelor.

Inchiaiedu lungele nóstre reflesiuni asupra poesiei romane poporali, luate in sensulu celu mai largu, se mai iutonamu odata scopulu primariu, ce-la avumu la intreprinderea lucrarei presenti in vedere. Acést'a fù a aratá dupa potentia, ce nepretiuitu tesauru literariu posiedemus noi in dins'a, cumu si prin tractarea in legatura a toturoru ramiloru ei din punctulu de vedere psichologicu, istorico-mitologicu si limbisticu a indigetá vastulu, vastisimulu campu, pe carele au de a se eseréitá inca de aici incolo pénele poetiloru, istoriografiloru, filologiloru si altoru scriitori rom., de a se eseréitá cu celu mare folosu pentru literatur'a nóstra, déca acést'a e se fia eflusulu adeverat, expresiunea fidele si genuina a spiritului romanescu.

¹⁾ Éca de exemplu inceputulu uneia din cele mai cunoscute melodie rom. poporali din Transilvania, pe a carei parte prima se potu cantá trocheicele mai lunge, pe a doua cele scurte; noi punemus de teestu inceputulu frumósei poesie „Limb'a rom.“ de G. Sionu, in carea versurile scrise in acestei metri poporali rom. alternédia:

Multa e dulce si frumósa
Limb'a ce vorbim.

Esista adeveratu si pana acumu — si acest'a o constatamu cu bucuria — multu pretiose opuri, atatu romane catu si neromane, cari se ocupa cu tractarea acusi a unei acusi a altei parti mai multu au mai pucinu insemnate din cestiunatulu productu nemortale alu geniului gentei nostre; dara aceste le-amu poté calificá numai de deschiderea acestei mine opulente, din carea de si se scósera dejá multe si diverse metale pretiose si folositórie, celu mai pretiosu inse, aurulu, e inca indereptu, in venele si paturele ei mai adunci. Era acestu auru e spiritulu, geniulu, caracterulu poporului nostru, carele trebue desvelit u si invederatu, că se precepemu misteriulu tenacitatei, cu carea dinsu infrunta victoriosu atate restriste milenarie, si se scim u prefige mersului seu spre cultura si desvoltare pe venitoriu una directiune, nu cumuva gresita, ci corespundiatória insusiriloru sale sufletesci. Ca-ci ori-care poporu numai prin cultura si desvoltare intr'unu modu sie-si propriu ajunge in starea de a implini cu creatiunile spiritului seu unu anumitu locu in istoria lumei si omenimei, si asia de a poté in acésta jocă óre-care rola mai insemnata si a-si asigurá unu venitoriu catu mai indelungu, ferice si gloriosu.

Intr'adeveru, noi ne ocupamu cu partea cea mai buna, mai alésa, nemoratória a gentiloru, de cate-ori discutamu despre geniulu, despre proprietatile spirituali si intelectuali, despre aplecarile ânimei loru, despre gustulu si privintiele loru morali. Cu acésta noi scrutamu acea potere nevediuta, ce se manifesta in operele spiritului create de cutare si cutare poporu; dreptu ce labórea nostra nu e desíerta si fóra folosu, ci neperitória că si acele opere.

Depusetoariulu spiritului natiunale si ale insusiriloru lui, precumu afirmaramu de repetite-ori, e pentru unu poporu in prim'a linia poesi'a sa. Ea inse spre scopulu memoratu trebue studiata si aprofunda din tóte partile si in tóte amenuntimile sale. Totulu e aici demnu de atentiunea literatorului seriosu, si nimica de nebagatu in séma. Ca-ci precumu in corpulu omenescu pana si cea mai mica arteria si fibra se tiene de intregulu organismului, prin carea inca cercula sangele vivificatoriu: asia si in poesi'a poporale inca si particic'a cea mai neimsemnata la apparentia, e in stare a ne aratá si invederá unu modu său altulu de circulatiunea vietiei nostre natiunali.

Firesce, ca atatu invederarea estei circulatiuni, catu si sierbitiulu eminente, pre care-lu poté aduce poesi'a nostra poporana istoriografiei universali, dara mai alesu celei romane, se va marí din ce in ce, se va marí in gradulu si mesur'a, in care va procede adunarea si colectarea catu mai completa a acestoru gome nestimabili. O datorintia din cele mai sacre acésta, care cade in sarcin'a fia-carui carturariu romanu, si carea, nu ne indoim, se va grabi pe catu va avé modru fia-care, a o implini cu placere si in santi'a cugetului. Fia! Dr. Gregoriu Silasi.

Epișole de ale repausatiloru.

(Urmare.)

Blasiu 25/13 Nov. 1849.

Frate Lauriane!

Scrișoreea ce mi-ai trimis'o am primit'o inca fiindu afara in cercu. Atunci nu sciam nimicu despre frate-meu, acumu veti sei d-vóstra mai multu, ca este acolo său celu pucinu a fostu. Trebuințele nationale ar fi cerutu ca se stamu in corespondintia necurmata unii cu altii; dar eu am fostu mai totu bolnavu, si dupa-ce m'am mai reconvalutu, alergu diu'a-nópte din satu in satu, nu-mi remane tempu nici macaru pentru o epistola. Cu tóte ca asiu avé ce se seriu; pentru-ca pe romani i-a uitatu si Ddieu tocmai candu pe pamentu sunt incungurati de inimici jurati. Popa Georgiu este celu dintaiu, care s'a studiatu a strica si poté ca a stricatu romaniloru mai multu decatot inimicii. In caus'a lui Axente a provocatu pe toti rebelii, pana si pe Aiudeni, oficiosu, ca se se ridice cu acuse asupra lui, dicându ca acumu e tempulu. Pe noi pe toti ne-a acusatu la comand'a districtuala, ca suntemu inhabili de a porta oficii politice si a cerutu se'i tramita straini. Cu rebelii sta in cea mai strinsa relatiune, precum cu Galescii dela Bucerde, cu Gyárfás si Bithay dela Sancelu si Cenade, carora le-a si datu voia se pórte arme, si de pe la acestia cere testimonii asupra nostra, cumu-ca noi suntemu partium studiosi si ca unde au romanii ceva cu nobilii magiari, calcamur dreptulu in favórea romaniloru.

Inainte de vreo 10 dile a chiamat uici pe baronulu Spleni dela Panade si a facutu o relatiune la Districtscommando, cumu ca poporulu acesta atatu e de cerbicosu, in catu este neaparata necesitate se fia ocarmuita de straini. Era acumu de o septemana i-a venit u infruntatiune atatu de grósa, pentru-ca a inchis u pe Teslovanu, Preancu si Dendő si mai alesu pentru Popa Jonas dela Kezler, in catu odata ce a cetit'o s'a insinuatu bolnavu si n'a chiamat pe mine nóptea ca se iéu trebile administratiunei in séma si ca se suplinescu locul lui, dar pana se vinu.eu, venise Ieronimu Alpini si asia i le-a incredintiatu lui; dar acumu se silesce cu mii de midiulóce a impedecá cursulu trebiloru, ca se ne scóta de ticalosi. A séra si-a conceputu o dimisiune, in care era se descarcă totu asupra nostra, si ne amenintia, ca aici va veni unu germanu care si va alege subalterni straini, si elu singuru lucrédia pentru asta.*)

*) Aici se vorbesce despre repausatulu tit. maioru pensionatu dela regimentulu confiniariu de husari, carele crescutu si inbetranit u sub vechia disciplina brutale si in spíritu cu totulu strainu de romani, nu elu fusese de vina că lu pusera la administratiunea politica, din care nu prucepea nimicu, era pe colegii sei amblă se'i tractedie că pe nisice corporali.

Not'a Red.

Dvóstra de acolo pote cunosceti mai bine firulu si scopulu politicei guberniale, si de cumu-va aveti pucina influintia pe undeva, esoperati ca se ne vina aici unu romanu energiosu — si gandescu ca nici unulu n'ar fi bunu cu dn. Moldovanu; dar de-lu veti cere anume pe elu, pote ca atunci in adiusu nu ni-lu voru da. Socotiti-ve si lucratii cu tota finet'a, pentru ca altufel devine natiunea intr'unu labirintu politicu, din care nici Ddieu nu o mai scapa. Aru trebui deadreptulu lucratu asupra lui Popa Georgiu si trasu la respundere pentru tote corespondintiele, ce le-a avutu asupra romanilor cu comand'a districtuala; se se i-a inainte protocolulu corespondintielor lui secrete si provocatu se dovedesca totu, se ne provoce si pe noi se respundem.

In dilele trecute a venit u ordinatiune dela comand'a districtuala, ca se arate administratur'a, ce sate s'ar mai pote luá din Sachsenland pentru usiuratarea administrativa, si chiaru numit'a comanda a inviatu in catu-va pe administratura, pe la Magu, Mendra, Tiapu, Boianu, Blasielu, cu unu cuventu, pana aprope de Sibiu si pana la Mediasiu, chiaru pe Vizacna inca o numesce. Dara apoi cere, ca si dela noi se treca vreo cate-va sate la M. Vásárhely. Nu sciu déca ve este asta cunoscuta ori nu. Faceti ca se ne vina tote satele curatii romane, si care pana acumu nu s'au tienutu de sasi, indereptu.

Fiti sanetosi.

NB. B. Albini (Kutfalvi) ve recomenda pe langa sum'a complementelor, se nu uitati de bietii banatiani, precipue de Krassó, de care mai e inca sperantia.

Alu vostru frate

V. Maiorescu.

Formulariu de pasportu, cumu se dă de cătra Comitetulu national.

Comitetulu natiunei romane.

Aratatoriul acestia din Brasiovu merge de aici din locu sanetosu la Sibiu, iea cu sine cele de trebuintia la drumu, arme etc., merge cu carulu iute.

Dreptu aceea suntu poftite tote jurisdicțiunile si locuitorii satelor si ai oraselor, ca susu numitului sei lase cale libera in ducere si intorcere, inlesnindu-i tote midiulócele trebuintiose in a sa cataloria.

Sibiu in 1848.

Simeonu Barnutiu,
presedinte.

Epistol'a renunitului parochu de confes. evang. augustana Stefanu Lud. Roth cătra G. Baritiu,
din alu carei spiritu, mai multu ca din cuvante resulta, ca acelu barbatu indata dupa returnaturile europene din Februarie si Martie simtise mai curendu decat cei mai multi sasi, marea necessitate de a se impaca sinceru cu romanii si a tiené ca ferulu sasii

cu romanii. Cei cari nu l'au ascultatu, au fostu patricianii dela Sibiu.

Werthgeschätzter Herr Professor!

Ich hatte für meine walachischen Glaubensgenossen 100 Stück Neue Testamente kommen lassen, von denen ich Ihnen hiemit 20 Stück per 1 fl. CM. überschicke. Sie waren so gütig sich dahin zu äussern, dass selbige in Ihrer Gegend Abnahme finden würden, was allhier leider nicht der Fall ist. Diesen Mangel aber an Liebe zum Worte Gottes bedauere ich eben um so mehr, als ich überzeugt bin, dass die Welt allein durch Christus zum wahren Frieden gelangen kann. Mir sind die verschiedenen Nationalitäten nur die Bruchtheile eines grösseren Ganzen, und ich halte diese Wuth der Sprachkämpfe für einen Abfall von der Humanität, die eben in diesen Wirrnissen misshandelt wird und untergeht. Darum flüchte ich mich mit meiner Liebe zu den Brüdern nicht in das Formenwesen der Constitutionen, nicht in die Livrée einer besonderen Confession, sondern allein zum Evangelium, als dem Mittelpunkte, als zur Einheit der gesammten Christenheit. Die verschiedenen Auslegungen streitiger Stellen sind nicht die Hauptsache. Christus ist nicht allein das Licht und der Weg, sondern das Leben, und das Evangelium eine Kraft Gottes, welche alle selig macht, so daran glauben. Siehe, es kommt eine Zeit, wo man weder in Garizim, noch in Jerusalem anbeten wird, sondern im Geiste und in der Wahrheit! (That.) Es wird ein Hirte und eine Heerde dann und dadurch werden. Nicht eine besondere Confession wird die andere beherrschen, denn alle werden sich auflösen in eine höhere Einheit. In Christo sind wir Alle Einer, er ist weder Grieche noch Römer, weder Mann noch Weib, weder Herr noch Diener. Gott wird der Vater sein, alle Menschen seine Kinder, und dadurch eben alle Brüder, und das ist das Reich Gottes auf Erden. Jedes Volk wird seine Sprache reden, alle Zungen aber werden Gott loben, und dadurch geheiligt werden. Der Geist Gottes, der zu Pfingsten über die Apostel und Jünger des Herrn ausgegossen ward, redete in allen Sprachen. Es war nur Einer, aber vielerlei Sprachen. Der Gott Abrahams, der bisher nur hebräisch geredet hatte, nur bei den Juden, nur ein blosser Nationalgott gewesen, redete nun in allen Sprachen, er ward Universalgott, der Altvater — das Christenthum Weltreligion. Dieses wird sie einst auch für Alle werden, wenn wir sie Alle als solche erkennen. Um Christum aber als Weltheiland zu erkennen, müssen wir ihn sehen, und hören, und empfinden. Dieses können wir nachgeborene Menschen nur durch das uns hinterlassene Evangelium. Mögen diese 20 Exemplare unserm Herrn den Weg bereiten zu seinem Reich in uns! Mit besonderer Hochachtung

Ihr ergebenster Diener
Meschen 20. März 1848. St. L. Roth.

Epistolă parochului Moise Sor'a-Noacu,
nascutu din comitatulu Hunedórei in Transilvani'a,
trecutu inse in diecesea Oradei, inpreuna cu alti mai
multi ardeleni. Acésta epistola si cea urmatória con-
siderate din punctu-de vedere alu libertatiei perso-
nale in Ungari'a, este interesante.

Nagykároly Máj. 21. 1848. Domnulu meu!
In Ungari'a se desvelescu nuori grei contra libertatii.
Cetesce cu luare-aminte si vedi ce'ti scrie unu pa-
triotu si prenumerantu din inchisórea comitatului.
Asia Dnule! din inchisóre! Abia putui pe ascunsu
fórte cu multa danie si ostenéla a capata prin robi
amblatori afara pucintica negréla si papiru. Nu te
mira dara, ca nu'ti scriu cumu ti-amu mai scrisu cu
numerulu, ci'ti scriu asia maculatu, si te mira de
ce'ti voi scrie deameruntu, ca-ci de nu-su drépte,
voiescu ca Ddieu se nu me slobóda d'aici pana la
mórtle.

In 7. Maiu voindu si eu cu poporanii mei a serba diu'a libertatii comune, am santitu flamura magiara in biserica, apoi cu acea si cu patru prapori bisericesci cu tota comunitatea merseramu a tiené o lithie pana la biseric'a satului vecinu Rákova, cantandu psalmulu: „Intielegeti némuri si ve plecati, ca cu noi este Ddieu“ etc. Si cantarea lui Moisi: „Calulu si pre calaretiulu“ etc. Ajungéndu acolo, intraramu in biserica, si dupa ce cantasému Tedeum séu Marire intru cei de susu, le spusei o predica potrivita serbatorii acestei alese; dupa acésta esiranu din biserica, se ne reintornamu acasa, candu éca Rácovenii ne esira inainte, se remanemu la pucintelu ospetiu. Atunci neputendu scapa de ei, puseram praporii si odasurile bisericesci in launtru, si intraramu la parochia, unde eu in casa cu parochulu localu, poporenii afara cu poporenii Racoveni ne ospetaramu. La ospetie sci ca se facu si puscaturi. Óre-care omu beutu a puscatu catra casa, si papirulu din pusca s'a aninatu pe cas'a cu paie. Se face larma si strigatu: „Arde cas'a! arde cas'a!“ Candu sariramu si noi din casa, atunci vediuramu ca era numai frica, éra nu focu, ca nici s'au aprinsu, nici au arsu nimicu. Sfersinduse ospetiulu érasi luai procesia inainte si totu cu acele cantari merseramu pana acasa, unde fara óre-cé scandalu ne reasiediaramu, numai catu bucuria poporului erumpea cate-odata in vivat. Svabii din satu cari vediura ca aninaramu flamur'a in turnulu nostru, ca cantaramu nisce cantari ne mai audite loru, si socotite de batjocura, nesciindu ei ca'su cantari sacre, fugu la Carei, la noulu fóispanu grofulu Károlyi Georgie, care multu isi róde unghile pentru robotele perdute dinpreuna cu oficialii lui, si care vrendu a returna libertatea in diet'a viitóre, cu iutele tienù o adunantia, in care alese oficiali de comitatn totu de cei malcontenti. Vediendu ca svabii, me vendura ca am facutu rescóla, si am cantat batjocura, si am aprinsu cas'a parochiei, socotindule drépte tóte, dara avendu si rancóre asupra'mi, ca'l'u

15 —

oprismu se nu tinea vinarsaria langa biserica, unde jidovulu arunca mai sub ferestri toté laturile de prune si de vinarsuri de alta specie, indata tienendu o adunantia straordinaria, face ca se me prinda ca pre unu turburatori. Eu nu sciamu nimica, ca inca in luna trecuta m'am presentat la Zelau (Zilah), se vedu cumu merge reincorporarea si cetirea legilor, unde intre sunete de armele gardei nationale, care costa din 240 de insi deprinsi bine, se facura toté, inse din cuventulu bar. Veselényi avui de insemnatu acestea: „de nu voi fi spre binele tierei si mai viratosu alu comitatului acestuia etc., se ardia scaunulu acesta sub mine, cumu au arsu sub Dozsa.“ La cari cuvente me nepadire lacrimile si pre mine si pre alti multi simtitori. De acolo me intornai acasa marti cu predictorulu reformatu din Tasnád, care remase la mine pana mercuri, si candu vrému a prandi, vine comisariulu comitatului cu doi haiduci, si mi demanda se'lu urmezu la Carei. Eu nesciindu pentru ce? si cumu? Imi lasu famili'a intristata, si nevrendu a me arata contrariu, i-am urmatu. Candu éta ca mana carulu dreptu in curtea comitatului, unde sosiramur mercuri nótpea pe la 11 óre. Atunci se iéu dela mine toté scrisorile; toté aparentele se punu sub secuestru, si me inchisera singuru intr'o odaia camu intunecósa, unde de o lature audiiu sbieratele inchisintelor barbatii pentru furturi, si ucideri, era de alta ale muieriloru inchise totu pentru criminalitati. Eu in midiulocu, ca Christosu intre doi talhari, nu'mi eertat cu nime a vorbi, singuru parochulu si protopopulu localu vrendu a vorbi cu mine, fù respinsu. Superioritatea eclesiastica nu sciu, este informata séu ba. Totu asceptu pana astadi dumineca, ca dóra me voru intreba si pre mine ce am gresitù, séu ce am pecatuitu; inse inzadaru, ca nime nu'mi spuse nímica, pana ce mai de eu seara imi spuse chiar hodnogiuu cetatiei de cele ce am pomenit, mai adao- gändu si alte forfóne si minciuni, cari nu s'a mai slobodu nisi a te rugá lui Ddieu. Ce e mai multu, sloboadu novelele mi le oprira, se nu le capetu. Eu rosi procesul, care se-mi duca procesulu, fiindn-ca nimicame sciu vinovatu. Imi apromise, nu sciu plinise-va séu nu; si eu siedu aici in putore si singuratate, nici vorbindu, nici cetindu bateru carte de rugaciuni, inse nedesperatu, ca cunoscinti'a'mi curata de ori ce invinuiri politice séu criminale, me face odichnitu si aici ca si candu asi fi la cas'a parochiei. De mi se va schimba statul, te voiu inșeintia, inse forte cu greu potui fi acumu lúa unelete de serisu, fiindu aspru oprite, si cartea acesta inca nu sciu potévoiu spedui cu post'a de mane séu nu. — Aici sunt inchisi din Sanislau 36 de ómeni si toti cu téra grele la lucru,

^{*)} Agitatoriu, turburatori de pace.

aplicate pentru recuperarea unei table de pamant, care o luase Gr. Károlyi Georg de 6 ani, si facuse fragarie dintr'ensa, pe care Sanisloanii tota au derimat; din Csomaköz 12, din Berentze 11, din Reszeg 14, totu pentru reapucari, mai totu romani, neascultati, inse interati greu, si siliti la lucru. Cumu pricpeu din gurile multoru unguri, ei dicu: „Diet'a n'au avutu potere a'mi rapí proprietatea mea, si acésta rapire nu pote sta pe locu. Iobagii mei trebuie se remana séu se se mute se'mi lase pamentulu meu.“ Aveti grige rogu-ve, ca numai pe romani vreu mai virtosu a'si pune cotulu; aveti grige, ca nu cumu-va pentru libertati se cadeti in ispita. Éca eu cadiu jertfa, pentru ca m'am rugatu lui Ddieu multiamindu pentru libertate. M'am bucuratu de libertate si am picat in nelibertate strinsa, din care nu sciu candu voiu scapa fóra patroni si fóra bani multi.

Acestea le-amu scrisu pentru privata notitia; inse de le veti publica, inca nu'mi pasa; ci te rogu ca nu cumu-va se publicati daturi interesante si false pentru vétamarea onórei mele, care'mi e mai scumpa, ca pentru acésta violentia voi face ce voi poté, că se o resbatu prin legile cuvenite. Cine pote ajute'mi, că Ddieu se'i ajute.

Noák Moise,
robu.

Nagykároly 26. Maiu 1848.

D o m n u l e!

Dupa nuori serinu! Éca candu scriu aceste ordine, am onóre a ve insciintia, ca dupa-ce eri s'au luat la judecata sutele de invinuiri politice din pizma date asupra'mi, se cunoscusa a fi fóra fundamentu, si eu adi sum liberu. Judecat'a de totu nu e incheiata ca unele invinuiri sunt din com. Solnocolui, de protopopulu Szabo cu unu reformatu Verebelyi tiesute, inse dupa aceste si acel'e se voru resfira. Inviniurile intr'acelu tipu era incordate, ca se mi se ascunda sórele. Socotiti ce mai forfóne spune: „Noák a trimisu carti la Tiér'a romanésca si Moldov'a sub masc'a cartiloru de rugatiune, ca se scóle pe romani asupra nôstra.“ Aceste era vorbele in gur'a domnilor Ca-roieni. Ce mai forfóne! Ei singuri se rusinéza de ce facura. Acumu ve oftezu totu tericitulu bine si remanu alu Dyóstra sinceru amicu

Noák.

Eri adusera 17 robi din Gebe, cari s'ar fi scelatu a derepena turm'a de oi a unui domnu. Astadi adusera 5 robi din Jánosi, totu pentru rapiri, totu unguri si aceia si acestia. Tóte temnitiele sunt pline; la facerea drumului au scosu afara 115, si totu nu incapau in prinsori. Nu sciu ce va fi, dinpreuna sunt 327 robi. De candu e comitatulu Szathmár n'au fostu atatia, că candu era mai multi, au fostu 240.

(Va urma.)

BIBLIOGRAFIA.

Cările dein editur'a Seminariului Archidiecesanu in Blasius.

a) beserecesci.

	in crudo:
Acatistu	in 8-u cu cirile, —.54
Catavasiariu	" foliu " " —.70
Evangeliu	" foliu " " 5.04
Mineiu	" 4-u " " 11.67
Octoechu	" foliu " " 2.24
Strasnicu	" foliu " " 1.68
Triodu	" " " " 4.20
Acatistu	in 8-u cu litere lat. —.36
Apostolu, editiunea noua, cu litere, (sub tipariu).	
Octoechu	in 8-u cu litere lat. —.50
Orologiu	" " " " 1.40
" legatu in piele si auritu	" " " " 2.20
Pentecostariu	" " " " —.36
Psalitre	" " " " —.84
Euchilogiu (Molitv.)	" " " " 2.50
Liturgiariu	" 4-u " " 2.20
Liturgiariu pre velina	" " " " 3. —

b) scolastece, istorice, s. a.

Abecedariu, editiunea noua (sub tipariu).	
Acte si fragmente pentru istoria beserecei romane, de T. Cipariu. Blasius 1855. 16 + 280 pag. 8 u	1.38
Aritmetica, pentru scólele poporale de J. S. Stoianu	—.15
Catechismu mare de Dr. Joane Bobu	—.56
Catechismu micu	—.18
Crestomatia seau analecte literarie dein cările mai vechi si nove romaneschi, tiparite si manuscrise, incependu dela secululu XVI pana la alu XIX, cu notitia literaria, adunate si alese de T. Cipariu. Blasius 1858. 38 + 256 pag. 8-u	1.38
Cuventu la inaugurarea Asociatiunei rom. Trans., aperatu in contr'a unei critice, de T. Cipariu. Blasius 1862. 135 pag.	—.40
Elemente de filosofia dupa W. T. Krug de T. Cipariu. Blasius vol. I 1861, vol. II 1863. ambe 676 pag. 8-u, fia-care volumu cu	1.50
Elem. de limb'a romana dupa dialecte si monumente vechi, de T. Cipariu. Blasius 1854. 8 + 200 pag.	1.20
Elem. de poetica, metru si versificatiune de T. Cipariu. Blasius 1860	1.03
Fisica (pentru scóla poporale proovediuta cu figure) de Ales. Micu. 8-u	—.30
Gramateca latina dupa M. Schinagl' de T. Cipariu. P. II. Ed. II. Blasius 1869. 304 pag.	1.48
Istori'a baserecesca intogmita pre scurtu de Basiliu Ratiu. Blasius 1854. 6 + 322 pag.	1.—
Istoria biblica mare de G Popu	—.55
mica	—.25
Principia de limba si de scriptura de T. Cipariu. Ed. II. Blasius 1866. 4 + 407 pag.	2.15
Sciintia s. scripture, de T. Cipariu. (Introducere in cările noului si vechiului Testamentu). Blasius 1854. 6 + 242 pag.	1.18

c) tiparituri.

Protocole matriculari, completu 78 côle,	3.15
Separatul pentru Botezati, Conunati si Morti à 3 cr. côle.	
Estrase din protocole matriculari, contiulu	—.48
Protocole de Agende oficiose protopopesci	—.50

(Va urmá).